

اهمیت ناآرامی‌های قاراقالباقستان در ترسیم شرایط اوراسیا

امنیت آسیای میانه در دستان میرضیایف

◀ **ملاکسیمیلیان هس**، تحقیقگر ارشد استیتوی مطالعات سیاست خارجی در لندن (مترجم: وصال روحانی)

چندی پیش تظاهرات مردمی در ایالت خودمختار قاراقالباقستان در مناطق مرزی شمال غربی ازبکستان به خشونت کشیده شد و حداقل ۱۸ نفر کشته و ۲۵۰ تن مجروح شدند و ۵۰۰ نفر هم بازداشت و برای تعیین تکلیف راهی دادگاه شدند. گفته می‌شود در میان کشته‌شده‌ها هم نیروهای دولتی مشاهده می‌شوند و هم مردم معترض ولی شکل شرایط این منطقه بسیار الزامی است، زیرا به روند موازنه قوا بین روسیه، چین و کل اردوگاه غرب تغییرات زیادی را تحمیل خواهد کرد.

لطمه به کل اورپا

تظاهرات مذکور زمانی گل کرد که بحث اصلاحات در قانون اساسی ازبکستان به میان آمد. یکی از تبعات این تغییر، سلب خودمختاری از قاراقالباقستان خواهد بود که به گفته ساکنان این منطقه می‌تواند زندگی آنان را به شکل‌های مختلف مختل کند. هرچند جنگ روسیه و اوکراین سبب شده توجه زیادی به اتفاقات اخیر در ازبکستان معطوف نشود، ولی شکی نیست که پیامدهای تقابل نیروهای ارتش این کشور با مردم قاراقالباقستان می‌تواند آسیای میانه را وارد چالش‌های جدی کرده و تهدید بی‌ثباتی را متوجه آن کند.

قاراقالباقستان همواره یک منطقه خاص و دور از توجه در ازبکستان بوده است. حتی در دوره‌ای که ازبکستان یکی از اقمات اتحاد جماهیر شوروی بود، فقدان توجه کافی به این منطقه کاملاً محسوس بود. در دوران حکومت استالین مردم و جویندگان گنج‌های هنری، این کلاها را به این منطقه مهجور می‌بردند، زیرا می‌دانستند دولت شوروی و نیروهای مسلح آن وقت امکان تعقیب آنها تا آن مکان را ندارند و در نتیجه سزایی کفیری را متحمل نخواهند شد. بر اثر چنین فرایندی اینک دومیان کلکسیون بزرگ هنرهای آوانگارد و مدرن تاریخ روسیه در موزه ایالتی هنرهای قاراقالباقستان جای دارد ولی به سبب دور بودن از مسیر توریست‌ها و زندگی و سفرهای آنان به‌ندرت می‌توان بازدیدکننده‌هایی خارجی را در این موزه مشاهده کرد.

شوکت میرضیایف، رئیس جمهور ازبکستان چندی پیش سری به ایالت قاراقالباقستان زد و آنجا مدعی شد که نظم و امنیت به منطقه برگشته و آشوبگران مهار شده‌اند و برای آرام‌سازی مردم تأکید کرد که طرح سلب خودمختاری از این ایالت منتفی شده است.

حرکت به سوی مدرنیسم

با این حال باید دید آیا میرضیایف با شرایط فعلی و آشوب‌های بروز کرده در کنار مسائل سیاسی و اقتصادی و با احتساب مسائل ژئوپلیتیک و تأثیر آن بر کل رویدادهای منطقه، می‌تواند این بحران ناشی از مداخله جویی غربی را که می‌تواند امنیت کل منطقه را به خطر اندازد، برطرف کند یا خیر. ازبکستان یکی از کشورهای اصلی آسیای میانه و دارای ۳۵ میلیون نفر سکنه است و از قدیم منطقه‌ای تعلق شده که نقطه تلاقی شیوروس روسیه، چین و فرهنگ غرب است و آن را «جلوه‌گاه اوراسیا» می‌نامند.

میرضیایف همیشه تأکید زیادی بر مدرن‌سازی ازبکستان داشته است و وجود وب‌سایت‌های متعدد انگلیسی زبان برای معرفی این کشور به جهانیان و تشکیل بعضی نهادهای مدل غربی برای گردش امور این کشور به عنوان سندهای این مدرنیسم معرفی شده است.

وی از همان بدو روز کار آمدن و گرفتن جای اسلام کریم‌اف، رئیس جمهور سابق این کشور، شروع به تغییر مکانیسم‌های اجتماعی و اقتصادی این کشور کرد و استدلانش برای این تغییرات این بود که حکومت سخت‌گیرانه و طولانی‌مدت (از ۱۹۸۹ تا ۲۰۱۶) کریم‌اف و دولت دیرپای او در تاشکند، این کشور را از پیشرفت‌های لازم و به‌روز شدن بازداشته است. او در همین راستا شروع به استفاده از برخی ارزهای خارجی در سیاست‌های صادرات و واردات کرد و همسو با آن رستم انبوتایتوف را که یک رئیس بر قدرت برای اداره امنیت ملی کشور بود، از این پست برکنار و به پست‌های غیرامنیتی ارجاع کرد و به این ترتیب دایره نفوذ خود را وسعت بخشید. میرضیایف، زندان معروف و بدنام باسلیک را هم تعطیل و شروع به آزادسازی برخی زندانیان و تلطیف روابط کشورش با همسایگان کرد. اما در پی آن مخالفت‌ها با وی که بیشتر از خارج از مرزهای این کشور هدایت می‌شوند، آغاز شد و ادامه یافت. میرضیایف در مواجهه با این هجمه‌ها، تلاش کرد با محدودسازی فعالیت احزاب مخالف به وضعیت امنیتی کشورش سر و سامانی ببخشد و پس از آن نیز برای اصلاحات خیز برداشت که هنوز این اصلاحات انجام نشده‌اند. اکنون نیز در قاراقالباقستان شاهد حرکت این مخالفان به سوی خشونت هستیم. این بحران نشان می‌دهد که در دسرهای تازه‌ای برای میرضیایف و دولت‌اش در راه است. فرجام قیام اخیر در قاراقالباقستان هرچه باشد، شکی نیست که فقدان مدیریت آن و کوتاه کردن دست مداخله جویی‌های خارجی می‌تواند تبعات گسترده‌ای برای امنیت و آرامش آسیای میانه داشته باشد.

■ منبع: AlJazeera

- یکشنبه ۲۶ تیر ۱۴۰۱
- سال بیست و هشتم
- شماره ۷۹۵۸

لس آنجلس تایمز (امریکا)

موج جدید کرونا با قدرت تمام به امریکا بازگشته و باعث شده شمار زیادی از شرکت‌های لس آنجلس تصمیم بگیرند، مثل موج‌های نخستین کرونا با ایجاد محدودیت‌های کرونایی و دورکاری، مانع گسترش بیشتر این ویروس شوند. این در حالی است که حداقل ۳۷۱ شرکت در شهر لس آنجلس از شیوع کرونا در واحدهای کاری خود خبر داده‌اند.

ایندیندنت (بریتانیا)

کاندیداهای جانشینی بوریس جانسون، در نخستین مناظره تلویزیونی روبه روی هم قرار گرفتند. در این نشست شرکت کنندگان در این مناظره برسر مالیات و میزان و چگونگی دریافت آن وارد مناظره‌ای جدی شدند. بنا بر این گزارش برنده نخستین دور مناظره بین کاندیداهای رهبری حزب محافظه کار که نخست وزیر انگلیس نیز خواهد شد، پنی مودانت برنده بوده است.

چاینادیلی (چین)

شی جی پینگ، رئیس جمهوری چین دیدگاه تازه‌ای را در باره سین کیانگ بیان کرد و بر اتحاد همه گروه‌های نژادی و قومی در سین کیانگ و سراسر چین تأکید کرد. وی در این تور چهار روزه ضمن بازدید از مدارس، بندرگاه‌های بین‌المللی و موزه‌ها، حمایت از مردم سین کیانگ را مهم‌ترین عامل ثبات این منطقه اعلام کرد.

پس از اعتراض‌ها به سفر بایدن به اراضی اشغالی، سفر او به جده هم انتقادها را برانگیخت

حقوق بشر حلقه مفقوده دستور کار بایدن

زهره صفاری، جو بایدن در پرتلاطم‌ترین سفر دوران ریاست جمهوری اش باوجود تبلیغات گسترده کاخ سفید، نه تنها همه وعده‌های حقوق بشری‌اش در قبال عربستان را زیر پا گذاشت بلکه به باور منتقدان به خاطر دستاوردی نه چندان بزرگ و روشن، به ولیعهدی که عامل جنایت جمال خاشقچی، امریکایی منتقد ریاض بود، امتیازی قابل توجه داد.

به گزارش پلینتیکو، بایدن گرچه به‌عنوان نخستین رئیس‌جمهور امریکا با پروازی مستقیم از سرزمین‌های اشغالی وارد جده شد و نخستین گام را برای حاکمان سعودی در مسیر عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی برداشت اما استقبال از او تفاوت‌های غیرقابل انکاری با سفر دونالد ترامپ سلف جنجالی اش در سال ۲۰۱۷ داشت، چراکه وقتی بایدن از پله‌های هواپیمای پایین آمد نه خبری از ملک سلمان، پادشاه عربستان بود و نه حتی محمد بنسر جوادش که فرودگاه آمده بود و شاهزاده خانم ریمان بنت بندر السعود، سفیر عربستان در واشنگتن و فرماندار مکه او را تا کاخ عبدالسلام همراهی کردند، اما دوربین‌ها آماده ثبت صحنه دیگری بودند؛ لحظه رویارویی بایدن و محمد بن سلمان؛ ولیعهدی که

رئیس‌جمهور امریکا در کمپین انتخاباتی اش، او را به خاطر قتل جمال خاشقچی، روزنامه نگار منتقد سعودی، طرد شده خوانده بود و حتی در یک سال و اندی حضورش در کاخ سفید از تماس تلفنی با او نیز اجتناب داشت. با این حال به نظر می‌رسد بایدن که هشتاد کاخ سفید برای دست ندادن با مقامات کشورهای میزبان در تور خاورمیانه‌ای اش به خاطر شیوع دوباره ویروس کرونا را نادیده گرفته بود، این بار به خاطر انتقادات و برای تحقق نیافتن پیش‌بینی منتقدان محتاطانه عمل و آداب سیاسی احوالپرسی با

محمد بن سلمان را با زدن مشت گره کرده‌اش به مشت ولیعهد رعایت کرد و با مشایعت او به جلسه‌ای با حضور پادشاه عربستان رفت.

توجه ساده‌غیر قابل باور

به باور ناظران نیویورک تایمز، بایدن در این سفر که انتقادات درباره آن هرگز از کارنامه کاری رئیس‌جمهور امریکا پاک نخواهد شد، با چشم‌انداز تولید بزرگ بود اما دو دشوار آن عبور کرده‌اند و علاقه‌ای نیز به بازگشت به آن ندارند. با این حال این اظهارات و رفتار بایدن خشم فعالان حقوق بشری را برانگیخت. نامزد جمال خاشقچی در توتیبی از زبان نامزدش خطاب به رئیس‌جمهور امریکا

نوشت: «آیا این همان چیزی بود که در قبال این پرونده وعده داده بودید؟ خون قربانی بعدی بن سلمان در دستان شماست.»

فرد ریان، سردبیر واشنگتن پست نیز گفت: «مشتی که بایدن و بن سلمان رد و بدل کردند از دست دادن پدرش و شرم‌آورتر بود. این حرکت نشان از صمیمیت و احتی دو طرف دارد و این همان خواسته‌ای است که محمد بن سلمان به دنبال آن است.»

لیخند معنادار بن سلمان در زمان درخواست یک خبرنگار برای دست‌کم یک عذرخواهی از خانواده خاشقچی و پاسخ طعنه‌آمیز بایدن در قبال سؤال خبرنگاری دیگر درباره تعهد او به تکرار نشدن تراژدی این جنایت با این عبارت

نخستین آثار سفر رئیس‌جمهور امریکا به خاورمیانه نمایان شد

حملات موشکی صهیونیست‌ها علیه مواضع مقاومت غزه

تصویری از حملات موشکی صهیونیست‌ها علیه مواضع مقاومت غزه

لاله مهرزاد، نخستین نتایج سفر رئیس‌جمهور امریکا به منطقه که پیش‌تر گروه‌های مقاومت در واکنش به آن هشدار داده بودند که این سفر موجب بی‌ثباتی در خاورمیانه خواهد شد، ساعتی پس از پایان سفر جو بایدن به سرزمین‌های اشغالی نمایان شد و ارتش رژیم صهیونیستی بعد از سخنان حمایتی رئیس‌جمهور امریکا از این رژیم، در حملاتی راکتی غزه را هدف قرار داد.

عسقلان واشدود کردند که ارتش رژیم صهیونیستی مدعی است، یکی از دو موشک رهگیری شده و دیگری نیز در زمین‌های اطراف یکی از این شهرک‌ها فرود آمده است. هرچند هیچ کدام از گروه‌های فلسطینی در ساعات اولیه پرتاب این موشک‌ها مسئولیت آن را نپذیرفتند اما بنا بر این گزارش ارتش اسرائیل معتقد است، این دست اقدامات توسط گردان‌های نظامی حماس انجام می‌شود. آنها با این بهانه پایگاه‌های متعلق به این گروه مقاومت در هدف حملات موشکی قرار می‌دهند. تایمز اسرائیل همچنین اذعان داشته است که نیروهای مقاومت حماس در پی تجاوز هواپیماهای جنگنده اسرائیلی به نوار غزه با سلاح‌های سنگین، اقدام به شلیک گلوله‌هایی به سمت این جنگنده‌ها کردند که باعث شد، آنها مجبور به ترک منطقه شوند.

عسقلان واشدود کردند که ارتش رژیم صهیونیستی مدعی است، یکی از دو موشک رهگیری شده و دیگری نیز در زمین‌های اطراف یکی از این شهرک‌ها فرود آمده است. هرچند هیچ کدام از گروه‌های فلسطینی در ساعات اولیه پرتاب این موشک‌ها مسئولیت آن را نپذیرفتند اما بنا بر این گزارش ارتش اسرائیل معتقد است، این دست اقدامات توسط گردان‌های نظامی حماس انجام می‌شود. آنها با این بهانه پایگاه‌های متعلق به این گروه مقاومت در هدف حملات موشکی قرار می‌دهند. تایمز اسرائیل همچنین اذعان داشته است که نیروهای مقاومت حماس در پی تجاوز هواپیماهای جنگنده اسرائیلی به نوار غزه با سلاح‌های سنگین، اقدام به شلیک گلوله‌هایی به سمت این جنگنده‌ها کردند که باعث شد، آنها مجبور به ترک منطقه شوند.

این حمله در حالی انجام شد که

سفر غیر منتظره وزیر دفاع روسیه به دونباس

واحدهای نظامی یوگ و مرکز را به منظور جلوگیری از حملات موشکی اوکراین صادر کرده که چند روز قبل ارتش اوکراین اقدام به موشک باران شهر نواوا کاخوفکا از شهرهای خرسون کرد که ارتش روسیه بر آن استیلا دارد.

این حمله موشکی باعث کشته شدن ۳ نفر و زخمی شدن ۳۸ نفر شد. گفته می‌شود این حملات توسط یکی از سامانه‌های موشکی امریکا که به اوکراین تحویل داده شده، صورت گرفته است.

نابیر آمار ارتش روسیه، تاکون ۲۴۹ غیر نظامی در بمباران‌های

جو بایدن، رئیس‌جمهور امریکا در توری خاورمیانه‌ای ابتدا به اراضی اشغالی سفر کرد و پس از آن نیز راهی عربستان شد. او در سفر به سرزمین‌های اشغالی دیدارهای فرسوده‌ای با مقامات رژیم صهیونیستی داشت و در ادامه نیز در سفر به بیت‌اللحم با محمود عباس دیدار کرد. اما جنبش‌های فلسطینی این سفر را در راستای تداوم فریبکاری‌های واشنگتن توصیف کردند. در همین ارتباط به گزارش سایت شبکه خبری المیابین حماس در بیانیه‌ای سخنان بایدن در بیت‌اللحم را را جانبداری از تل‌آویو دانست و خطاب به رهبران فلسطینی تأکید کرد: «دست از توهم صلح که چیزی جز ویرانی ندارد بردارند.» این هشدار در حالی داده شد که اندکی پس از آن، بایدن در همان ساعات نخست ورودش به جده، توافقنامه‌هایی را با ریاض به امضا رساند. توافقنامه‌ای که تایمز اسرائیل معتقد است، گام ابتدایی عادی‌سازی روابط بین ریاض و تل‌آویو خواهد بود. بر مبنای این توافق عربستان چند جزیره مصر در دریای سرخ را تصاحب می‌کند و در مقابل ریاض به خطوط هوایی اسرائیل اجازه عبور از آسمان عربستان را می‌دهد. علاوه بر این عربستان با این توافق پذیرفته به هواپیماهای غیر نظامی اسرائیلی که حامل زائران مسلمان برای فرودش حج هستند، اجازه دهد در فرودگاه‌های این کشور فرود آیند.

اوکراین علیه مردم دونباس جان خود را از دست داده‌اند. سفر شویگو به دونباس در حالی انجام شد است که هرچند ارتش روسیه پیشتر منتشر کرده است، اما کنترل لوهانسک شده است، اما منطقه دونباس همچنان ادامه دارد. بر اساس گزارش‌هایی که ارتش روسیه پیشتر منتشر کرده است، بر اثر بمباران‌های ارتش اوکراین علیه دونباس، زیر ساخت‌های غیر نظامی این منطقه تخریب شده و بازسازی آنها نیازمند صرف زمان و هزینه بالایی است.